

Våra skatter

Skattesnack 24 | Deklaration – special 27 | Företag 35

Klas Eklund

som utrett en skattereform för ESO.

”

Ur fördelnings-
synpunkt är det
**bättre att höja
barnbidraget
än att ha sänkt
matmoms.**

Klas Eklund om den delen av hans skattereform som rör en enhetlig moms om 25 procent i stället för det lapptäcke av moms nivåer som finns i dag.

Christian Ekström möter skattereformsutredaren

Hellre enklare skatt än avdrag och undantag

Klas Eklund tog sig an ESO:s uppdrag att ta fram ett reformerat skattesystem med bibehållen skattekvot. För att höja skatteintäkterna föreslås en kraftig ommöblering med målet att öka farten i samhällsekonomin.

– Lapptäcket av avdrag och undantag har drivits av att vi har höga skattenivåer från början. En paroll för mitt arbete har varit att det är bättre med enkla och bredare skattebaser än höga skatter med avdrag och undantag, säger han.

Text Mats Lundström Foto Magnus Glans

Vi träffar utredaren av en ny skattereform i en pampig men på grund av pandemin tom kontorsfastighet i centrala Stockholm tillhörande advokatbyrån Mannheimer Swartling. Hissen tar oss upp till konferensvåningen högst upp med utsikt över hisnande fastighetsvärden i innerstan.

I sin rapport *Vårt framtida skattesystem* skriven för ESO (Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi) och publicerad i höstas föreslår Eklund bland annat förändringar i fastighetsbeskattningen, men innan Skattesnacket kommer in på den frågan beskriver han med inlevelse förutsättningarna och föreslagna åtgärder. Uppdraget var att föreslå något som är någorlunda politiskt genomförbart, statsfinansiellt neutralt och fördelningspolitiskt balanserat.

Klas Eklund (KE): Efter funderrande tackade jag ja till de premisserna. En viktig poäng med rapporten är att se skattesystemet som en helhet. Det gör med nödvändighet att den innehåller många olika delförslag, vilka har kritiserats av sårinressen eftersom en del förlorar, men många kommer att tjäna på helheten. Ska man prata förändringar av skattekvoten måste man inleda diskussionen med hur stort välfärdssystemet bör vara, men då blir min uppgift helt omöjligt stor, även om frågan är legitim.

Fakta

Sveriges mest kända nationalökonom

Klas Eklund är 68 år. Han var under 1980-talet sakkunnig i finansdepartementet under Kjell Olof Feldts ledning och var en ledande tjänsteman inom Socialdemokraterna under många år. I mitten av 1990-talet blev han SEBs chefsekonom där han stannade till 2017 då han anställdes som Senior Economist vid advokatbyrån Mannheimer Swartling. Han är ledamot vid Kungliga Ingenjörssakademien och har varit ordförande för en rad större utredningar. Vidare har han skrivit läroboken *Vår ekonomi* som utkommit i flera upplagor.

Christian Ekström (CE): En sak jag blir glad över i ditt reformförslag är att du vill premiera företagande och arbete. De dynamiska effekter som ditt förslag ger upphov till beräknar du till nästan 1,5 procent i BNP-ökning direkt, och därefter en mindre ökning. Det blir fantastiskt mycket på sikt.

KE: Det är förvisso en statisk kalkyl räknat på engångseffekter, men jag tror att de långsiktiga effekterna är ännu större. Förslagen bör leda till ökade arbetsinsatser, mer kompetensutveckling och mindre skattedrivna investeringar vilket borde höja produktiviteten. Med ränta på ränta-effekten ger det en stor påverkan på sikt. Men det är omöjligt att kvantifiera och kom ihåg att skatteutskottet, som är slutmottagare av rapporten, är väldigt försiktigt med prognoser om ”dynamiska effekter”. Trillar allt in kommer den offentliga sektorn att få in väldigt mycket mer pengar på sikt.

CE: Inte bara det, det skulle med ökande tillväxt innebära en välståndsökning för alla i Sverige. Det är länge sedan vi har sett ett sådant radikalt förslag på sänkt inkomstskatt. Varför är det också viktigt att sänka skatten på arbetsinkomster?

KE: Jag föreslår en ny brytpunkt på 65 000 kronor i månaden. Jag föreslår även en skattesänkning under brytpunkten vilket i praktiken innebär ett grundavdrag på 95 000 kronor. Det gör jag för att vi har en segregerad arbetsmarknad med hög arbetslöshet bland unga, utbildade och nyanlända. Det finns uppfattningar om skatternas betydelse för de här problemen, men många ekonomer menar att

sänkta arbetsmarknadströsklar borde underlätta att skapa jobb. Här kan diskuteras om generella eller riktade skattesänkningar är bäst, exempelvis sänkt arbetsgivaravgift för unga. Det kan hjälpa på kort sikt men att ha riktade åtgärder permanent tror jag man ska försöka undvika. Specialregler skapar också risk för trösklar. Ju enklare och rakare system desto bättre. Jag skulle gärna höjt grundavdraget ännu lite till, men eftersom det är många i den delen av skatteskalen blir det för dyrt för statskassan.

**”Det ska synas på lönebeskedet
hur mycket man faktiskt har
betalat i skatter och avgifter.”** →

CE: Även marginalsattesänkningen är omfattande.

KE: En marginalsattetak på 45 procent och sänkta skattesatser därunder föreslår jag av flera skäl.

Höga marginalsatser driver upp kostnader för att anställa chefer och experter jämfört med andra länder. Men också för att Sverige har en av de lägsta utbildningspremierna i västvärlden. Jag vill att premien ska stiga. Det ska löna sig att studera och arbeta mer.

CE: Ett av de förslag som jag finner intressant gäller arbetsgivaravgiften och resonemanget om att överföra den allmänna löneavgiften till en allmän löneskatt.

KE: Löneavgiften är en skatt och även vissa andra delar av arbetsgivaravgiften är skatt, eftersom du bara får ersättning upp till vissa taknivåer, oavsett hur mycket du tjänar. Överföringen är bra även för att öka transparensen – att tydliggöra vad som är skatt och vad som är avgift. Jag tycker att det ska synas på lönebeskedet hur mycket man faktiskt betalat i skatter och avgifter.

CE: Jag brukar säga att det är en dubbel progressivitet i skattesystemet. Ju större andel av lönen som du betalar desto mindre andel får du ut.

En helt annan fråga när det gäller skattehöjningar är införandet av en enhetlig moms på 25 procent. Det förslaget ökar skatteintäkterna mest. Varför?

KE: Kan man skatteväxla genom att sänka skatten på kapital och arbete och höja den på konsumtion så blir det mer effektivt. Det här vet även politikerna. Ur fördelningssynpunkt är det bättre att höja barnbidraget än att ha sänkt matmoms. Det blir också billigare för skattebetalarna att göra så. Men förslaget går inte att genomföra rakt av, i synnerhet inte i pandemitider, eftersom effekten i vissa branscher skulle bli stora. Det krävs en gradvis övergång.

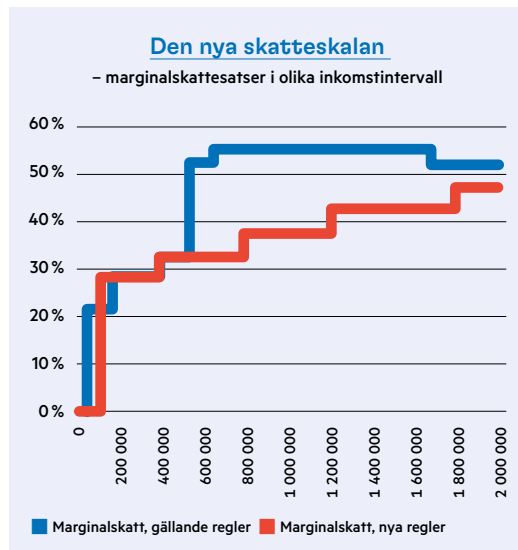
CE: Nationalekonom Magnus Henrekson är en förespråkare av 3:12-reglerna för fåmansbolag som han anser har hjälpt oss ur 1990-talskrisen och skapat många jobb. Du vill ta bort 3:12-reglerna och i stället göra kapitalskatterna mer enhetliga.

KE: I dag har vi kapitalinkomstskatt splittrad på många olika typer. Sammantaget är de höga, dubbelt mot OECD-snittet – 30 procent mot 17 procent i andra länder. Kapitalskattesatserna i Sverige skiljer sig kraftigt åt vilket öppnar för skatteplanering, arbitrage och skattedrivna investeringar. Jag föreslår 25 procent tvärs över för att minska gapet mellan skatt på arbete och kapital. Det höjer lägsta kapitalinkomstskatten i fåmansbolag, som i dag är på 20 procent. Men samtidigt sänks ju också skatterna på arbete, vilket minskar skillnaden mellan skatten på arbete och kapital.

CE: Apropå kapitalskatter så vill du införa förändringar i fastighetsbeskattningen, trots stort motstånd.

KE: Jag har försökt att knäcka koden när det gäller

Skattereformsförslaget sänker marginalsatserna kraftigt (se graf till höger), men det som ser ut som gigantiska skattesänkningar är en synvilla eftersom antalet skattebetalare är långt större i de lägre inkomstnivåerna. I själva verket är det de till synes små skattesänkningarna i de lägre inkomstskikten som påverkar statens intäkter mest.

Jag är bekymrad över de växande klyftorna.

Klas Eklund tycker att problemet i debatten om hans förslag är att många enskilda grupper kritiserat delar utan att se till helheten. ”Vi är ju inte bara villaägare, bilister eller pensionssparare. De flesta av oss är allting under livet. Då blir diskussionen fördommande om man ständigt lyfter ut sina frågor. Ska man ha ett skattesystem som gynnar samhället när det gäller tillväxt, integration och studier måste man se till helheten. Vi människor tillhör flera olika grupper, inte minst under en livstid – det är ett slags credo i min rapport.”

fastighetsbeskattningen genom att lägga ett lågt förslag om 0,5 procents skatt på taxeringsvärdet. Det innebär att de flesta som äger sin villa faktiskt får sänkt skatt. Jag förstår att många medlemmar

i Skattebetalarna inte gillar de förslag som tidigare lagts, men om man samtidigt tar ner beskattningen på arbete och låter den enskilda själv bestämma mer hur man vill konsumera eller bo, i stället för att staten skriver dig på näsan, då håller nästan alla med.

CE: Vi har ju principiella invändningar mot fastighetsskatt, men visst är det så att vi har medlemmar som tycker den är rimlig även om de knappast är

i majoritet. Ett problem jag ser är ju att det i dag i många städer är omöjligt att växla från ett ägt boende till en hyresrätt. Bostadsmarknaden är ju inte en väl fungerande marknad framför allt på grund av hyresregleringen. Med det sagt så var ju ditt uppdrag att titta på skattesystemet och inte på hyresregleringarna.

KE: Precis, jag tar ändå upp en del om det. Vill man ha en helt neutral beskattning med en större utjämning mellan boendeformerna behövs ändringar av hyresregleringarna, men det är politiskt svårt.

CE: Till sist, har du funderat något på hur en skattereform kan förbättra integration?

KE: Jag är bekymrad över de växande klyftorna, men integrationsbristerna är inte så mycket en skattefråga. Jag har dock föreslagit en rejäl sänkning av skatt på tjänster, särskilt längst ner på skatteskalen. Det borde innebära att många utsatta kan få en ingång på arbetsmarknaden, men jag har inte via skattesystemet föreslagit några riktade åtgärder. Sedan har vi frågan om boendesegregation där det mer handlar om hyressättning, startlån för att komma in på marknaden samt diskussionen om fastighetsskatt.